

Pirma dalis

Vaje, koks naujas tobulas pasaulis
Su šitokiais žmonėm!*

VILJAMAS ŠEKSPYRAS

* Visos citatos iš *W. Sheakspeare* „Audros“ (*The Tempest*), vertė Tomas Venclova.

Prologas

„Ponia dingsta“. Ši sena iliuzija su trupučiu šiuolaikiško prieskonio visada priversdavo žiūrovus išsižioti iš nuostabos. Žėrinti minia „Radio City“ koncertų salėje buvo taip pat pasiryžusi būti apkvailinta kaip kokie išvėpę kaimo stuobriai rėksmingoje mugėje.

Jau lipdama ant stiklinės pakyls, Rokšana juto publikos laukimą — tą sidabraspalvę briauną, stebuklo troškimu sulipdytą iš vilties ir abejonės. Ir prezidentai, ir valstiečiai nekantravo, palinkę savo vietose.

Magija visus sulygina.

Ji prisiminė Maksą taip sakius. Daug, daug kartų. Skambant Geršvino „Mėlynosios rapsodijos“ garsams, pjedestalas ėmė lėtai kilti, didingai sukdamasis šviesos blyksnių nutvieksteje migloje. Susirinkusi minia galėjo trijų šimtų šešiasdešimties laipsnių kampu pasigėrėti išnirusia ledo skaidrumo pakyla ir jos viršuje stovinčia liekna moterimi — atitraukiančia žvilgsnius nuo vykstančios apgaulės.

Triuko pristatymas, ją mokino, dažnai yra vos juntamas skirtumas tarp šarlataniškumo ir meno.

Rokšana vilkėjo prie muzikos tematikos priderinta žėrinčia nakties mėlynumo suknele, glaudžiai aptempiančia jos ilgą ir liekną it nendrę siluetą — taip glaudžiai, kad niekam žiūrinčiam į ją net nekiltų abejonių, jog po blizgančiu audiniu yra dar kažkas, išskyrus moters kūną. Jos plaukai ugningų bangų kaskadomis krito iki pat juosmens ir blykčiojo vaivorykštinių žvaigždučių atšvaitais.

Ugnis ir ledas. Dažnas vyras yra stebėjęsis, kaip gali viena moteris būti vienu metu ir tai, ir tai.

Tarsi miegodama, arba transo būsenos, ji buvo užsimerkusi —

bent jau taip atrodė, — savo elegantišką veidą pakėlusį į žvaigždėmis nusėtas lubas virš scenos.

Kildama į viršų, ji rankomis bangavo į muzikos taktą, o pas-kui ištiesė jas virš galvos — dėl įspūdžio ir dėl to, kad taip reikalauja praktinė bet kokios magijos pusė.

Tai buvo graži iliuzija, ji tai žinojo. Migla, šviesos, muzika, mo-teris. Ji mėgavosi grynu triuko dramatismu ir nepasididžiavo stebėtis vienišos, gražios moters, pakylėtos virš kasdienių vyro vargų ir dar-bų, ironiška amžių senumo simbolika.

Podraug tai buvo varginamai sudėtingas darbas, reikalaujantis didžiulio fizinio susivaldymo ir laiko derinimo akimirksnio tikslu-mu. Bet net ir tie laimingieji, sėdintys pirmoje eilėje, nesugebėjo jos tyrame veide įžiūrėti nežmoniško susitelkimo įtampos. Nė vienas nenutuokė, kiek varginančių valandų ji liejo prakaitą, tobulindama šį numerį popieriuje, o po to repetuodama. Nenuilstamai repetuo-dama.

Vėl pagal Geršvino muzikos ritmą jos kūnas ėmė linguoti, suk-tis, banguoti. Šokis be partnerio dešimties pėdų aukštyje — vien spalvų ir formų sruvenimas. Žiūrovai ėmė šnabždėtis, pasigirdo pa-vieniai plojimai.

Jie matė ją — taip, jie ją matė pro melsvą miglą ir blyksinčias šviesas. Jos tamsios suknišos žerėjimą, jos ugninių garbanų vilnijimą, alebastro odos švytėjimą.

Staiga — atodūsis, aiktelėjimas — ir jos nebesimatė. Per trum-piau nei akimirką ji išnyko. Jos vietoje, atsitūpęs ant užpakalinių kojų, priekinėmis letenomis orą raižė ir riaumojo bengalinis tigras.

Stojo pauzė, atlikėjui didžiausią pasitenkinimą teikianti pauzė, kai priblokšta publika bendrai sulaiko kvėpavimą, prieš palydėda-ma nusileidžiančią pakylą griausmingomis ovacijomis. Didžioji katė nušoko ant scenos ir nupėdino į dešinę. Sustojusi prie juodmedžio dėžės, ji dar kartą griausmingai suriaumojo. Moteris pirmoje eilėje nervingai sukikeno. Keturiuos dėžės sienos atsivertė kaip viena.

Viduryje stovėjo Roksana, bet nebe žėrinčia suknele, o vilkinti

sidabraspalviu katės kostiumu. Ji nusilenkė publikai, kaip buvo mokinta beveik nuo gimimo. Plačiu mostu.

Ausyse aidint sėkmingą pasirodymą lydintiems garsams, ji užsėdo ant tigro ir nujojo nuo scenos.

— Gražiai padirbėta, Oskarai, — lengvai atsidususi, ji pasilenkė ir pakasė katei tarp ausų.

— Puikiai atrodei, Rokse.

Jos didžiulis plačiapetis asistentas jau segė pavadį prie akmenėliais nusėto Oskaro antkaklio.

— Ačiū, Pele.

Nulipdama nuo žvėries, ji atmetė savo garbanas už nugaros. Užkulisiai jau knibždėjo žmonių. Tie, kam patikėta, apsaugos jos įrangą nuo smalsių žvilgsnių. Kadangi ji buvo suplanavusi spaudos konferenciją rytojui, šiandien su žurnalistais nesusitiks. Roksana labai tikėjosi galimybės pasimėgauti ledo šaltumo šampanu ir svilinamai karšta sūkurine vonia.

Viena pati.

Išsiblaškiusi ji pasitrynė delnus — senas įprotis, kurį, pasak Pelėko, Roksana perėmė iš savo tėvo.

— Jaučiu kažkokį nerimą, — pasakė ji pusiau juokais. — Visą prakeiktą vakarą. Tarsi kas kvėpuotų man į sprandą.

— Na, e...

Pelė stovėjo kur stovėjęs, leisdamas Oskarui trintis jam į kelius. Niekada nemokėjęs sklandžiai reikšti minčių net ir palankiausiomis sąlygomis, Pelėkas ieškojo žodžių naujienai pranešti:

— Tavęs laukia. Persirengimo kambaryje.

— O? — ji suraukė antakius į nežymią nekantrumo raukšlėlę. — Kas?

— Eik dar kartą nusilenkti, širdele, — iki jos prasibrovusi ir sugriebusi už rankos, pasakė Lilė, Roksanos scenos padėjėja ir pakaitinė motina. — Tu nupirkai publiką. — Lilė patapšnojo nosinaite aplink dirbtines blakstienas, kuriomis naudojosi scenoje ir ne tik. — Maksas taip didžiutuotųsi.

Nuo ūmiai susimetusio mazgo viduriuose Roksana vos pati neapsiašarojo. Bet ašarų nesimatė. Ji niekada neleido sau viešai jų rodyti. Patraukė griaudėjančių ovacijų link.

— Kas manęs laukia? — dar tarstelėjo per petį, bet Pelė jau vedėsi Oskarą tolyn.

Šeimininkas jį buvo išmokęs, kad diskretiškumas yra geriausias būdas išgyventi.

Po dešimties minučių Roksana, įraudusi nuo sėkmės, atidarė persirengimo kambario duris. Pirmas ją pasiekęs kvapas — gėlių ir grimo. Tas aromato mišinys jai buvo toks pažįstamas, kad jo įkvėpė it gurkšnį šviežio oro. Bet jame jautėsi ir kitas kvapas — brangaus tabako priemaiša. Elegantiško, egzotiško, prancūziško. Jos ranka, stumianti plačiau duris, virpėjo.

Šis kvapas jai amžinai siesis tik su vienu vyru. Vienu vyru, kurį žinojo rūkant plonus prancūziškus cigarus.

Pamačiusi jį, Roksana nieko nepratarė. Nesugebėjo nieko pasakyti vyrui, kylančiam nuo fotelio, kur jis mėgavosi savo cigaru ir jos šampanu. O Dieve, kaip šiurpu ir baugu žiūrėti į jo burną, išsilenkiančią į taip pažįstamą šypsnį, atlaikyti jo neįmanomai mėlynų akių žvilgsnį.

Jo plaukai vis dar buvo ilgi, vis dar vilnijo juodmedžio banga ant pečių. Net ir vaikas jis buvo nuostabus — elegantiškas čigonas, deginančiomis ar stingdančiomis akimis. Amžius tik paryškino jo bruožus, išgrynino užburiantį grožį, šviesos ir šešėlių žaismą veide, pagilino švelnią duobutę smakre. Be to, akivaizdu, jį supo dramos aura lyg švytintis nimbas.

Tai buvo vyras, priverčiantis moteris virpėti ir geisti jo.

Ir ji geidė. O taip, geidė.

Penkerius metus ji nebuvo mačiusi tos šypsenos, pirštais nejautusi jo tankių plaukų, neragavusi jo nusimanančių lūpų skonio. Penkeri gedulo, ašarų, neapykantos metai.

Kodėl jis nemiręs, klausė ji savęs, prisiversdama uždaryti duris

sau už nugaros. Kodėl jam neužteko padomumo tapti pačios klaikiausios jos įsivaizduotos tragedijos auka?

Ir ką, dėl Dievo meilės, jai daryti dėl to neįmanomo ilgesio, kurį jaučia vėl žiūrėdama į jį?

— Roksana, — išmankštintas Luko balsas nė nevirptelėjo jam tariant jos vardą. Jis metų metais ją stebėjo. Šiandien, pasislėpęs kulių šešėlyje, jis ištyrinėjo kiekvieną jos judesį. Smerkiamai, priekabiai. Ilgesingai. Bet dabar, čia, taip arti jo, ji buvo beveik nepakeliamai graži. — Pasirodymas buvo geras. Pabaiga įspūdinga.

— Ačiū.

Tvirta ranka jis įpylė jai taurę šampano. Jos ranka, imanti gėrimą, irgi nevirptelėjo. Galų gale jie juk atlikėjai, nudrėbti iš to paties molio. Makso molio.

— Apgailestauju dėl Makso.

Jos žvilgsnis užgeso.

— Ar tikrai?

Kadangi Lukas jautėsi esąs vertas daugiau nei trupinėlio sarkazmo, jis vien linktelėjo ir nuleido žvilgsnį į putojantį vyną. Tarsi prisiminęs, jis vėl šyptelėjo ir pažvelgė į ją:

— Reikalai Kalė, rubinai? Tavo darbas?

Nugėrusi šampano, ji abejingai trūktelėjo pečiais. Sužėrėjo juos gaubiantis sidabras.

— Žinoma.

— Aha, — jis patenkintas linktelėjo. Jam reikėjo užsitikrinti ją nepraradus gebėjimų — magijai ar vagystei. — Girdėjau gandus, kad Londone iš saugyklų dingo Po „Ašerių namų“ pirmasis leidimas?

— Visada turėjai gerą klausą, Kalahanai.

Nenustodamas šypsotis jis klausė savęs, kada ji išmoko sleisti seksualumą, tarsi kvėpuotų juo. Jis prisiminė sumanų vaiką, nerangią lyg kumeliukas paauglę, netikėtai prasiskleidusį jaunos moters žavesį. Prasiskleidusį ir geidulingai pražydušį. Jis gyvai juto tarp jų visuomet buvusią trauką. Ir jis ja pasinaudos. Apgailestaudamas, bet pasinaudos savo tikslams.